

From: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Date: Monday, September 21, 2026, 10:09 AM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Verzoek tot herstel omissie en expliciete opname van huwelijkse uitbuiting als vorm van mensenhandel in de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel Inbox luci

Attachments:

brief tbv debat modernisering strafbaarstelligen mensenhandel expliciete benoeming huwelijkse uitbuiting.docx

Motie van het lid Boomsma c.s. over transnationale huwelijkse uitbuiting en huwelijkse gevangenschap erkennen als vorm van mensenhandel.pdf

termverduidelijking huwelijkse delicten.jpg

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@femmesforfreedom.com>

Verzonden: zondag 20 september 2026 09:49

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@eerstekamer.nl>

Onderwerp: Re: Verzoek tot herstel omissie en expliciete opname van huwelijkse uitbuiting als vorm van mensenhandel in de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel Inbox luci

Geachte 5.1.2.e

Nu het debat met minister Van Weel aanstaande dinsdag 22 september doorgang vindt, stuur ik u hierbij onze notitie waarin wij nogmaals verklaren waarom huwelijkse uitbuiting expliciet als vorm van mensenhandel in de wet moet worden erkend.

In de notitie maken wij onder meer de vergelijking met verkrachting. Ook verkrachting binnen het huwelijk is destijds expliciet in de wet opgenomen. Juist om juridische onduidelijkheid weg te nemen, de rechtspositie van slachtoffers te versterken en een duidelijke maatschappelijke norm te stellen. Diezelfde noodzaak geldt voor huwelijkse uitbuiting. Dat een uitbuiting zich binnen een huwelijk en dus achter de voordeur afspeelt, mag geen reden zijn om de wettelijke norm minder expliciet te maken.

Om de hierboven genoemde noodzaak te illustreren, breng ik de zaak van Sawsan uit Reuver onder uw aandacht. In de bijgevoegde notitie ga ik nader op haar zaak in en heb ik ook een link naar haar verhaal opgenomen. Haar situatie illustreert helaas de problematiek van huwelijkse uitbuiting, de mogelijke afloop en de noodzaak om huwelijkse uitbuiting expliciet op te nemen in artikel 273f Sr.

In de notitie geven wij ook aan wat wij hopen dat het debat, met name een concrete toezegging van minister Van Weel, zal opleveren: de toezegging dat hij in het in de Tweede Kamer lopende wetgevingstraject van de Implementatiewet mensenhandel een nota van wijziging zal indienen waarin huwelijkse uitbuiting expliciet in artikel 273f Sr wordt opgenomen. Daarmee kan de eerder ontstane omissie worden hersteld zonder het huidige wetgevingstraject verder te vertragen.

Ook deel ik de, vorig jaar juni, in de Tweede Kamer ingediende en breed aangenomen motie Van Nispen en Boomsma, waarin de regering wordt verzocht er zorg voor te dragen dat transnationale huwelijkse uitbuiting wordt erkend als vorm van mensenhandel. In deze motie verzoeken de ondertekenaars de regering ook om preventie, signalering en consulaire en juridische ondersteuning van slachtoffers significant te verbeteren. Ook vraagt deze motie de regering om ervoor te zorgen dat op ambassades en consulaten toegankelijke en goede voorlichting wordt geboden over rechten, risico's en hulp bij huwelijkse uitbuiting.

Voor de transnationale component uit deze motie zou de minister middels de nota van wijziging aan de betreffende bepaling van de Implementatiewet slechts moeten toevoegen dat de uitbuithandeling "in Nederland dan wel geheel of gedeeltelijk buiten Nederland is verricht". Daarmee kan ook de transnationale dimensie juridisch expliciet worden verankerd. Wij hopen dat u bereid bent dit verzoek bij de minister neer te leggen.

Met betrekking tot het tweede deel van deze motie wil ik u verzoeken aan de minister de vraag te stellen wat de regering inmiddels gedaan heeft om preventie, signalering en consulaire en juridische hulpverlening te verbeteren en toegankelijke en goede voorlichting met betrekking tot huwelijkse uitbuiting te bieden. Helaas is het antwoord hierop nog steeds helemaal niks.

Omdat zowel bij de minister, ambtenaren als Kamerleden regelmatig begripsverwarring ontstaat, heb ik voor de volledigheid ook een overzicht bijgevoegd waarin de verschillende huwelijkse delicten worden uitgelegd en duidelijk wordt gemaakt waarin zij van elkaar verschillen.

Aanstaande dinsdag zal ik het debat met spanning én verwachting vanaf de publieke tribune volgen. Ik hoop vooral dat de Eerste Kamer en de minister deze kans aangrijpen om nu daadwerkelijk de noodzakelijke wettelijke duidelijkheid te creëren voor alle meisjes en vrouwen die met huwelijkse uitbuiting te maken hebben.

Mocht u naar aanleiding van de brief of de bijlagen nog vragen hebben of ergens verduidelijking bij wensen, dan kunt u uiteraard altijd contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Op zo 17 mei 2026 om 22:26 schreef 5.1.2.e [<5.1.2.e@femmesforfreedom.com>](mailto:5.1.2.e@femmesforfreedom.com):
Geachte 5.1.2.e

Aanstaande dinsdag, 19 mei, staat de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel geagendeerd in de commissie J&V en wordt de reactie van minister Van Weel op de brief over het ontbreken van een toelichting op de nieuw toegevoegde uitbuitingsvormen besproken.

Graag wil ik de zienswijze van Femmes For Freedom op de reactie van de minister met u delen. Onze reactie is als bijlage bijgevoegd.

Mocht u naar aanleiding van onze zienswijze nog vragen hebben dan kunt u mij altijd contacteren.

Hoogachtend

5.1.2.e 5.1.2.e

Op ma 30 mrt 2026 om 12:43 schreef 5.1.2.e [<5.1.2.e@eerstekamer.nl>](mailto:5.1.2.e@eerstekamer.nl):
Geachte 5.1.2.e 5.1.2.e

Dank voor u bericht dat ik onder de aandacht heb gebracht van de leden van de commissie J&V.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Plaatsvervangend griffier

Commissie Justitie en Veiligheid (J&V)
Commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@femmesforfreedom.com>

Verzonden: maandag 30 maart 2026 12:15

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@eerstekamer.nl>

Onderwerp: Re: Verzoek tot herstel omissie en expliciete opname van huwelijkse uitbuiting als vorm van mensenhandel in de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel Inbox luci

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2.e @femmesforfreedom.com. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte 5.1.2.e

Morgen, 31 maart, staat de “Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel” als beslispoint op de agenda van de commissie Justitie en Veiligheid. U staat voor een principiële keuze: wordt dit wetsvoorstel als hamerstuk afgedaan, of maakt u toch ruimte voor een inhoudelijk debat?

Wij doen een dringend beroep op u om een debat te steunen.

De reden waarom wij dit vragen is ernstig en concreet. In de huidige vorm van het wetsvoorstel zullen slachtoffers van huwelijkse uitbuiting in de praktijk niet of nauwelijks erkend worden als slachtoffer van mensenhandel, terwijl experts deze vorm van uitbuiting al jaren beschouwen als een ernstige en structurele mensenrechtenschending. Het gevolg is dat hun rechtspositie aanzienlijk zwakker blijft dan nodig en gerechtvaardigd is.

Expliciet versus impliciet: een cruciaal verschil

Het verschil tussen een expliciete en impliciete strafbaarstelling is geen semantische kwestie, maar raakt de kern van rechtsbescherming. Het heeft directe gevolgen voor opsporing, vervolging en bescherming.

Wanneer huwelijkse uitbuiting expliciet wordt opgenomen in artikel 273f Wetboek van Strafrecht, wordt uitbuiting in de kern van het delict verankerd. Daarmee is duidelijk dat het gaat om mensenhandel en dat het oogmerk van uitbuiting of daadwerkelijke uitbuiting centraal staat.

In de huidige systematiek van artikel 273f komt het echter voor dat in bepaalde subcategorieën uitbuiting niet uitdrukkelijk genoemd wordt, maar hooguit impliciet wordt verondersteld. Dat betekent dat strafbaarheid afhankelijk wordt van interpretatie en van feitelijke omstandigheden die de rechter als “uitbuiting” kwalificeert. Dit vergroot onzekerheid, verhoogt de bewijslast en maakt vervolging moeilijker. Juist in situaties waarin slachtoffers ogenschijnlijk instemmen of waarin dwang minder zichtbaar is, terwijl die dwang in werkelijkheid structureel en allesomvattend kan zijn.

Bewijslast en juridische onzekerheid

Zonder expliciete erkenning ontstaat een grotere kans dat zaken stranden omdat rechters moeten oordelen op basis van complexe feitenpatronen. Dit leidt tot juridische onzekerheid, terwijl bij mensenhandel juist duidelijkheid en daadkracht nodig zijn.

Rechtszekerheid voor slachtoffers: géén aangifte nodig

Mensenhandel kan ambtshalve worden opgespoord en vervolgd. Een aangifte is niet vereist. Dat is essentieel, omdat slachtoffers vaak fysiek en emotioneel niet in staat zijn om aangifte te doen. Juist daarom is het van groot belang dat huwelijkse uitbuiting ondubbelzinnig onder mensenhandel valt: zodat slachtoffers niet afhankelijk zijn van hun eigen mogelijkheid om een procedure in gang te zetten.

Juist bij huwelijkse uitbuiting is die afhankelijkheid vaak diep verankerd: sociaal, financieel, juridisch en emotioneel. Het gaat veelal, maar niet altijd, om vrouwen met een migratieachtergrond of huwelijksmigranten die in volledige afhankelijkheid leven, zonder bewegingsvrijheid, onder voortdurende controle, soms opgesloten, mishandeld en uitgebuit als huishoudelijke of seksuele slaaf. Experts kwalificeren dit als mensenhandel. Toch ontbreekt expliciete erkenning tot nu toe in het wetsvoorstel.

Huwelijkse uitbuiting is realiteit, geen randverschijnsel

Voor sommige vrouwen is huwelijkse uitbuiting een permanente realiteit: geen bewegingsvrijheid, voortdurende controle, isolatie, mishandeling, gedwongen arbeid, slavernijachtige omstandigheden. Deze slachtoffers worden feitelijk opgesloten in een huwelijk.

Dat deze vorm van uitbuiting niet expliciet wordt erkend in de wet, belemmert een actieve aanpak van deze misstanden en laat slachtoffers zonder adequate juridische bescherming achter.

Wat is het bezwaar?

Wat is het wezenlijke bezwaar tegen het toevoegen van een lid aan artikel 273f waarin duidelijk wordt vastgelegd dat huwelijkse uitbuiting onder mensenhandel valt, bijvoorbeeld wanneer een echtgenoot/partner, al dan niet gesteund door familieleden of derden, een ander in een afhankelijke positie brengt met het doel die persoon te onderwerpen aan arbeid, diensten, seksuele uitbuiting of slavernijachtige praktijken, zonder vrije instemming?

Bescherming van slachtoffers zou in wetgeving prioriteit nummer één moeten zijn.

Mensenhandel is een mensenrechtenschending

Mensenhandel vormt een grove inbreuk op menselijke waardigheid en lichamelijke en geestelijke integriteit en wordt internationaal gezien als schending van fundamentele mensenrechten, waaronder artikel 4 EVRM. Ook het EU-Handvest verbiedt mensenhandel expliciet. Juist daarom is er nationaal en internationaal al jaren prioriteit voor opsporing en vervolging en geldt een zware strafbedreiging.

Wij hopen dat een meerderheid in uw commissie een verzoek om debat zal steunen, zodat er ruimte ontstaat om de minister te vragen de omissie, waarvan wij u in een eerdere fase al op de hoogte hebben gesteld, door middel van een novelle te herstellen en huwelijkse uitbuiting expliciet als mensenhandel op te nemen in artikel 273f.

Tot slot wijzen wij u op de documentaire "Gedwongen Geloften", die vanavond om 21.20 uur op NPO 3 wordt uitgezonden. Vier vrouwen vertellen hierin hun verhaal over gedwongen huwelijk, gedwongen achterlating, huwelijkse gevangenschap en huwelijkse uitbuiting. Deze documentaire maakt het leed tastbaar én onderstreept hoe cruciaal goede wetgeving is.

Wij vertrouwen op uw verantwoordelijkheid als senator om te zorgen voor deugdelijke wetgeving en effectieve bescherming van slachtoffers.

Hoogachtend,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassastraat 102

2596 BW Den Haag
+31 (0)70 362 65 06

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

Op ma 23 mrt 2026 om 18:06 schreef 5.1.2.e 5.1.2.e @femmesforfreedom.com:
Geachte 5.1.2.e

Naar aanleiding van mijn eerdere contact met u in november, waarin ik per e-mail de omissie in het wetsvoorstel Modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel onder uw aandacht heb gebracht, wend ik mij

opnieuw tot u. Nu er wederom een behandeling in de commissie Justitie & Veiligheid is gepland en de beantwoording door de Minister van de door de Eerste Kamer gestelde vragen onze zorgen met betrekking tot huwelijks uitbuiting niet heeft weggenomen, acht ik het noodzakelijk dit opnieuw onder uw aandacht te brengen.

In de bijgaande bijlage geven wij vanuit onze expertise antwoord op door uw Kamer gestelde vragen. Wij komen tot de conclusie dat in het wetsvoorstel modernisering en uitbreiding van de strafbaarstelling van mensenhandel met betrekking tot huwelijks uitbuiting nog altijd een aantal belangrijke zorgpunten blijft bestaan.

Nu de beantwoording door de Minister deze fundamentele zorgen niet heeft weggenomen, blijft een novelle de enige zorgvuldige en juridisch houdbare route om deze omissie te herstellen.

Onze oproep is daarom helder en dringend: herstel deze fout en zorg voor een expliciete strafbaarstelling van huwelijks uitbuiting als mensenhandel. Alleen zo kan effectieve bescherming, vervolging en erkenning worden gewaarborgd.

Femmes for Freedom gaat hierover graag met u in gesprek, bij voorkeur voorafgaand aan uw inbreng voor het derde verslag, om onze zorgen en aanbevelingen nader toe te lichten.

Wij danken u voor uw aandacht en zien uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

Op ma 10 nov 2025 om 16:17 schreef <5.1.2.e @femmesforfreedom.com>:
Geachte 5.1.2.e

Morgen, dinsdag 11 november, behandelt de Eerste Kamer in de Commissie Justitie en Veiligheid het wetsvoorstel Modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel . Voor ons, Femmes For Freedom, is de vraag of dit voorstel als hamerstuk zal worden afgedaan, of dat de commissie de verantwoordelijkheid neemt om een ernstige omissie te herstellen. Wij hebben een aantal commissieleden van partijen die in de Tweede Kamer amendement en moties betreffende dit onderwerp hebben gesteund, benaderd met het verzoek deze omissie te herstellen. Middels dit schrijven brengen wij ook u als griffier van de commissie op de hoogte.

Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer werd beoogd om huwelijks uitbuiting expliciet onder de strafbaarstelling van mensenhandel te brengen. Door een fout in het wetgevingsproces is deze uitbreiding echter onbedoeld buiten de uiteindelijke wet gebleven. Het gevolg is dat één van de meest ingrijpende vormen van structurele uitbuiting, waarbij een vrouw wordt gedwongen tot het verrichten van huishoudelijke of andere diensten of arbeid binnen een huwelijk of relatie, tegen haar wil en onder omstandigheden van dwang, geweld, bedreiging of misbruik van autoriteit, nog steeds niet strafbaar is.

Vrouwen en meisjes die leven in huwelijks uitbuiting, bevinden zich vaak in een situatie van angst, afhankelijkheid, geweld en psychische onderdrukking. Wanneer dader en slachtoffer met elkaar gehuwd zijn of een relatie hebben, vormt die verbondenheid een enorme belemmering om hulp te zoeken of aangifte te doen. Zij worden gevangen gehouden door de dader én door een wet die hun situatie niet erkent.

En laten we helder zijn:

Een slachtoffer gaat naar de politie omdat zij slachtoffer is van een strafbaar feit uit het Wetboek van Strafrecht, niet omdat ooit een motie door de Tweede Kamer is aangenomen. Alleen een duidelijke wettelijke strafbaarstelling biedt bescherming, recht en erkenning.

De door de minister genoemde strafbepalingen dekken naar ons oordeel de specifieke realiteit van huwelijks uitbuiting in Nederland onvoldoende. Het gaat hier niet om huwelijks gevangenschap, maar om situaties van gedwongen isolement en structureel misbruik van afhankelijkheid binnen een huwelijk. Deze vorm van uitbuiting

wordt in de praktijk zelden herkend of vervolgd, juist omdat de huidige artikelen (237f en 284 Sr) te algemeen en te beperkt zijn.

Het ontbreken van een specifieke strafbaarstelling leidt tot gebrekkige rechtszekerheid voor slachtoffers en biedt onvoldoende handvatten voor opsporing en vervolging. Daarbij komt dat dit delict, wanneer het wordt gepleegd door Nederlandse onderdanen, grensoverschrijdend kan zijn. Door huwelijkse uitbuiting expliciet onder te brengen binnen de mensenhandelbepaling, kunnen ook Nederlandse daders die dit delict transnationaal plegen, strafbaar gesteld worden voor hun in het buitenland begane handelingen. Zoals ook de Tweede Kamerleden Van Nispen en Boomsma in hun kamerbreed aangenomen motie hebben benoemd.

Een novelle, die expliciet maakt dat gedwongen isolement en misbruik van afhankelijkheid binnen het huwelijk onder uitbuiting vallen, zou de wet verduidelijken en aansluiten bij de verplichtingen die voortvloeien uit het CEDAW-verdrag en het Verdrag van Istanbul. Bovendien zou het een krachtig signaal zijn dat ook in de privésfeer uitbuiting niet wordt getolereerd. Wij begrijpen dat een novelle een zwaar instrument is, maar juist vanwege de ernst en de structurele aard van huwelijkse uitbuiting is het gerechtvaardigd om die mogelijkheid te overwegen.

Huwelijkse uitbuiting is een ernstige schending van de menselijke waardigheid en het recht op zelfbeschikking. Het is mensenhandel en Nederland heeft onder het Verdrag van Istanbul, het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) en het Palermo Protocol de plicht om ook deze vorm van uitbuiting te bestrijden. Het niet expliciet strafbaar stellen van huwelijkse uitbuiting is daarmee niet slechts een gemiste kans, maar een schending van internationale verplichtingen.

Bovendien bestaat er een directe samenhang tussen huwelijkse uitbuiting en femicide. Een onderwerp waar de samenleving en de politiek samen optrekken in verontwaardiging dit afschuwelijk verschijnsel te voorkomen. Vrouwen die structureel aan huwelijkse uitbuiting worden onderworpen binnen een relatie, lopen een aanzienlijk groter risico om uiteindelijk slachtoffer te worden van dodelijk geweld. Een expliciete strafbaarstelling is daarom niet alleen een juridisch instrument, maar ook een essentieel middel voor preventie en bescherming van leven.

Met een novelle kan de regering deze fout voor eens en voor altijd herstellen. Daarmee doet Nederland recht aan zijn internationale verplichtingen én aan de vrouwen en meisjes die dagelijks leven in een situatie van uitbuiting binnen een huwelijk of relatie.

De verantwoordelijkheid ligt nu bij de commissie. Wij hopen dat de commissie deze kans niet voorbij laat gaan. Onze oproep is dan ook: Herstel de fout. Erken huwelijkse uitbuiting als mensenhandel. Bescherm deze vrouwen: in wet, recht en waardigheid.

Hoogachtend,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassastraat 102

2596 BW Den Haag
+31 (0)70 362 65 06

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

--

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e 5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassaustraart 102

2596 BW Den Haag

5.1.2.e

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

--

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassaustraart 102

2596 BW Den Haag

5.1.2.e

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

--

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassaustraart 102

2596 BW Den Haag

+31 (0)70 362 65 06

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

--

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Femmes for Freedom | Defending Girls and Women's Rights

Jan van Nassastraat 102

2596 BW Den Haag

+31 (0)70 362 65 06

www.femmesforfreedom.com

Connect with us on [Facebook](#) and [Twitter](#)

Huwelijkse uitbuiting is mensenhandel

We hebben als samenleving al eerder geleerd dat een relatie geen juridische blinde vlek mag creëren. We hebben bij het delict verkrachting een belangrijke juridische ontwikkeling doorgemaakt die ons het inzicht heeft gegeven dat wat binnen een huwelijk of relatie gebeurt, niet minder strafwaardig is omdat het zich achter de voordeur afspeelt. Dat inzicht is niet vanzelfsprekend ontstaan. Het is bevochten en uiteindelijk ook in de wet vastgelegd.

Tot 1991 was verkrachting binnen het huwelijk namelijk niet strafbaar. Die gedachte is verlaten. Een huwelijk betekent geen afstand van lichamelijke zelfbeschikking. De wetgever heeft die fundamentele norm expliciet vastgelegd. Ook huiselijk geweld is als afzonderlijk maatschappelijk en juridisch probleem erkend, juist omdat macht, afhankelijkheid en controle binnen een relatie een belangrijke rol kunnen spelen.

Diezelfde redenering geldt ook voor huwelijkse uitbuiting. Een huwelijk mag geen vrijbrief zijn voor mensenhandel. De echtelijke woning mag geen plek worden waar uitbuiting juridisch onzichtbaar wordt.

Het [verhaal van Sawsan uit Reuver](#), die weg wilde bij haar onderdrukkende man, laat zien wat er op het spel staat en waartoe huwelijkse uitbuiting kan leiden als het niet gezien en dus onbestraft blijft. Kort nadat Sawsan haar Nederlandse paspoort had gekregen, werd ze door haar echtgenoot gedood. Haar lichaam werd in brand gestoken. Omdat ze vrijheid wilde. Dit geval van huwelijkse uitbuiting, dat heeft geleid tot femicide, toont de noodzaak en het belang om huwelijkse uitbuiting expliciet strafbaar te stellen in art 273f Sr. Het gaat hier om een aangekondigde dood.

Achter een huwelijk kan een werkelijkheid schuilgaan waarin een vrouw steeds verder haar vrijheid, zelfstandigheid en mogelijkheden om zich aan de situatie te onttrekken verliest. Wanneer we dat uitsluitend als een relatie- of privéprobleem bekijken, bestaat het gevaar dat we te laat herkennen dat sprake is van mensenhandel.

Waarom expliciet strafbaar stellen zo belangrijk is?

Het gaat hier niet om de vraag of huwelijkse uitbuiting onder de huidige wet mogelijk als mensenhandel kan worden vervolgd. Het gaat om iets fundamenteels: wat moet de wet zelf ondubbelzinnig zeggen? Een huwelijk betekent geen afstand van fundamentele rechten. Een relatie geeft niemand het recht de lichamelijke en geestelijke integriteit en persoonlijke vrijheid van een ander te schenden.

Expliciete strafbaarstelling heeft een zelfstandige juridische betekenis.

1. rechtszekerheid.
Een slachtoffer moet kunnen weten dat de wet hem of haar beschermt. De toepasselijkheid van het zwaarste mensenhandel delict mag niet afhankelijk zijn van een ingewikkelde interpretatie van algemene begrippen, jurisprudentie of wetgevingsgeschiedenis.
2. kenbaarheid van de strafrechtelijke norm.
De wetgever bepaalt zelf waar de strafrechtelijke grens ligt. Als de bijzondere relatie

tussen dader en slachtoffer relevant kan zijn voor het ontstaan en voortduren van de uitbuiting, moet de wetgever dat ook zichtbaar maken in de wettelijke norm.

3. normstelling.

De wet zegt niet alleen wat strafbaar is, maar ook wat de samenleving onaanvaardbaar vindt. Zoals de expliciete strafbaarstelling van verkrachting binnen het huwelijk duidelijk maakte dat een huwelijk geen automatische toestemming voor seks betekent, moet expliciete strafbaarstelling van huwelijkse uitbuiting duidelijk maken dat een huwelijk geen recht geeft om een partner uit te buiten. Expliciete benoeming maakt zichtbaar dat de privésfeer juist een bijzondere kwetsbaarheid kan creëren.

4. erkenning en rechtspositie van het slachtoffer.

Een slachtoffer van een ernstig misdrijf als huwelijkse uitbuiting, of iemand die een geval van huwelijkse uitbuiting signaleert, moet aangifte kunnen doen vanuit de wetenschap dat de wet de situatie herkent. Het slachtoffer mag niet afhankelijk zijn van de vraag of politie, OM of rechter achteraf de algemene mensenhandel bepaling op de relationele context toepast en huwelijkse uitbuiting niet slechts ziet als een 'slecht huwelijk' of 'huiselijk conflict'.

5. herkenning in de praktijk.

Expliciete wettelijke erkenning helpt politie, OM, hulpverlening en rechtspraak om huwelijkse uitbuiting eerder als mogelijke mensenhandel te herkennen in plaats van als een privé-, familie- of relatieprobleem.

Door huwelijkse uitbuiting expliciet binnen artikel 273f Sr te benoemen, maakt de wetgever ondubbelzinnig duidelijk dat:

- de huwelijkse of partnerrelatie geen uitzondering vormt op het verbod op mensenhandel;
- uitbuiting binnen de privésfeer onder het bereik van mensenhandel kan vallen;
- de bijzondere afhankelijkheidsrelatie tussen echtgenoten of partners juist relevant kan zijn voor de beoordeling van de uitbuitingssituatie;
- het slachtoffer dezelfde bescherming verdient ongeacht of de uitbuiting plaatsvindt op een werkplek, in een commerciële omgeving of binnen de echtelijke woning.

Hiermee is expliciete strafbaarstelling dus geen symbolische toevoeging. Het is een keuze voor rechtszekerheid, een duidelijke strafrechtelijke norm en een volwaardige rechtspositie van slachtoffers.

Zoals een huwelijk geen vrijbrief is voor verkrachting, mag een huwelijk ook geen juridische blinde vlek zijn voor mensenhandel. Wat buiten de voordeur mensenhandel heet, mag achter de voordeur niet afhankelijk zijn van uitleg, beleid of wetgevingsgeschiedenis.

Transnationale huwelijkse uitbuiting

Ook huwelijkse uitbuiting die over de landsgrens wordt gepleegd door een Nederlands staatsburger moet in de wet verankerd zijn. Een vrouw kan in Nederland trouwen, naar het buitenland worden gebracht en daar worden uitgebuit. Of zij kan in haar land van herkomst

trouwen met een Nederlandse man en daar vervolgens door haar Nederlandse echtgenoot of diens familie worden uitgebuit. Daarom moet ook de transnationale dimensie van huwelijks uitbuiting expliciet worden geregeld. Dit sluit aan bij de aangenomen motie van Tweede kamerleden Boomsma en Van Nispen, waarin de regering wordt gevraagd transnationale huwelijks uitbuiting als vorm van mensenhandel te erkennen.

Een landsgrens mag geen juridische ontsnappingsroute voor mensenhandel worden. Daarom moet de strafbaar gestelde huwelijks uitbuiting ook de gedraging omvatten als deze geheel of gedeeltelijk buiten Nederland is verricht, indien de verdachte de Nederlandse nationaliteit bezit, in Nederland zijn vaste woon- of verblijfplaats heeft, of indien anderszins een voldoende aanknopingspunt met de Nederlandse rechtsorde bestaat. Huwelijks uitbuiting stopt niet bij de Nederlandse grens.

De expliciete opname van de transnationale component voorkomt dat een lacune ontstaat tussen de bescherming van slachtoffers in Nederland en slachtoffers van wie de uitbuiting zich geheel of gedeeltelijk buiten Nederland afspeelt, terwijl de zaak wel een duidelijke Nederlandse component heeft.

Vraag aan de Eerste kamer

De Eerste Kamer kan bij behandeling van het wetsvoorstel “wijziging van het wetboek van Strafrecht in verband met de modernisering van de strafbaarstelling nam mensenhandel” het verschil maken en ervoor zorgen dat (transnationale) huwelijks uitbuiting expliciet strafbaar wordt gesteld.

De regering heeft mensenhandel als speerpunt benoemd en trekt daar bovendien in de recent gepresenteerde miljoenennota extra middelen voor uit. Dan is het moeilijk uit te leggen waarom juist een eenvoudige wettelijke verduidelijking die de rechtspositie van slachtoffers kan versterken, niet zou worden aangebracht.

Dit vraagt geen nieuw stelsel en geen kostbare nieuwe voorziening. De mogelijkheid om deze omissie te herstellen ligt binnen handbereik. Er ligt zelfs al een amendement dat met een kleine aanpassing als uitgangspunt voor een nota van wijziging kan dienen.

Femmes for Freedom vraagt daarom van minister Van Weel een concrete toezegging: dat hij in het lopende wetstraject van de Implementatiewet mensenhandel een nota van wijziging zal indienen waarin huwelijks uitbuiting expliciet als vorm van mensenhandel in artikel 273f Sr wordt opgenomen.

Het amendement uit de Tweede Kamer waardoor deze omissie is ontstaan, kan daarbij als uitgangspunt dienen.

De vraag aan de Eerste Kamer is daarom niet alleen of de minister vindt dat huwelijks uitbuiting onder mensenhandel kan vallen.

De vraag is: Is de minister bereid ervoor te zorgen dat dit ondubbelzinnig in de wet komt te staan?

Want als mensenhandel daadwerkelijk een speerpunt van het kabinetsbeleid is, moet de wet die ambitie ook weerspiegelen. Wat we zeggen te willen bestrijden, moeten we ook expliciet in de wet durven benoemen!

Als minister Van Weel die toezegging niet doet, verwacht Femmes for Freedom dat de Eerste Kamer de voorliggende wet niet zonder deze noodzakelijke verduidelijking laat passeren.

Hoewel Femmes for Freedom had gehoopt dat de Eerste Kamer zou aandringen op een novelle van de minister door haar goedkeuring te onthouden aan de voorliggende wet, begrijpen wij dat de voorkeur er nu naar uitgaat om de eerder in de Tweede Kamer ontstane omissie te herstellen binnen het daar lopende wetgevingstraject van de Implementatiewet mensenhandel. Daarmee kan worden voorkomen dat het huidige wetsvoorstel verdere vertraging oploopt.

Voor Femmes for Freedom is daarbij één voorwaarde essentieel: de minister moet zich expliciet committeren aan een nota van wijziging waarin huwelijkse uitbuiting ondubbelzinnig in artikel 273f Sr wordt opgenomen. Alleen met die schriftelijke toezegging is er voldoende zekerheid dat de noodzakelijke wettelijke verduidelijking er daadwerkelijk komt.

De oplossing hoeft niet langer te wachten op een nieuw wetgevingstraject: het lopende implementatietraject biedt daarvoor nu de concrete mogelijkheid. Geen vertraging dus, maar wel de noodzakelijke wettelijke duidelijkheid.

Ongeacht de uitkomst van het debat over mensenhandel op 22 september aanstaande, zal Femmes for Freedom zich hoe dan ook samen met partijen in de Tweede Kamer in blijven zetten voor de strijd van expliciete strafbaarstelling van huwelijkse uitbuiting bij de behandeling van de Implementatiewet mensenhandel.

Want de kern is eenvoudig:

Een huwelijk heft geen grondrechten op, een huwelijk maakt van uitbuiting geen privéprobleem.

Een landsgrens maakt mensenhandel nog steeds onze verantwoordelijkheid, en een slachtoffer van huwelijkse uitbuiting moet zijn bescherming kunnen vinden in de wet zelf.

Dus geen juridische blinde vlek achter de voordeur en geen ontsnappingsroute over de grens.

Vergaderjaar 2024–2025

36 547

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafrecht BES en andere wetten in verband met de modernisering van de strafbaarstelling van mensenhandel en de introductie van de zelfstandige strafbaarstelling van ernstige benadeling en van voordeeltrekking (Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel)

Nr. 30

MOTIE VAN HET LID BOOMSMA C.S.

Voorgesteld 5 juni 2025

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat mannen met een migratieachtergrond soms in hun herkomstland trouwen onder valse beloften over gezinshereniging;

overwegende dat veel vrouwen vervolgens worden achtergelaten bij de schoonfamilie en daar te maken krijgen met uitbuiting, geweld en psychische druk;

overwegende dat deze vrouwen vaak geen kant op kunnen en in huwelijkse gevangenschap belanden, een situatie die sinds 2013 strafbaar is gesteld, en daar ook worden uitgebuit;

overwegende dat deze vorm van transnationale huwelijkse uitbuiting onvoldoende wordt aangepakt, mede doordat die deels buiten Nederland plaatsvindt;

verzoekt de regering om er zorg voor te dragen dat transnationale huwelijkse uitbuiting en huwelijkse gevangenschap worden erkend als vorm van mensenhandel;

verzoekt de regering tevens om preventie, signalering en consulaire en juridische ondersteuning van slachtoffers significant te verbeteren;

verzoekt de regering voorts om er zorg voor te dragen dat op ambassades en consulaten toegankelijke en goede voorlichting wordt geboden over rechten, risico's en hulp bij huwelijkse uitbuiting,

en gaat over tot de orde van de dag.

Boomsma

Verkuijlen

WAT IS NOU HET VERSCHIL?

Femmes For Freedom

HUWELIJKSDWANG

Huwelijksdwang, of **gedwongen huwelijk**, is het dwingen van partners tot een religieus (informeel) of wettelijk huwelijk tegen de zin van één of beide huwelijkskandidaten.

Huwelijksdwang valt onder het algemene dwangartikel van het strafrecht.

HUWELIJKSE GEVANGENSCHAP

Huwelijkse gevangenschap betekent dat vrouwen tegen hun wil gedwongen worden om getrouwd te blijven in een religieus huwelijk. Ze kunnen hieraan voorafgaand wel vrijwillig zijn getrouwd.

Huwelijksdwang valt onder het algemene dwangartikel van het strafrecht.

HUWELIJKSE UITBUITING

Huwelijkse uitbuiting of **Gedwongen isolement** is wanneer vrouwen in hun bewegingsvrijheid worden beperkt en worden gedwongen om huiselijke taken te verrichten. Feitelijk gaat het om huisslaven, ook wel de **verborgen vrouwen** genoemd.

Wettelijk wordt huwelijkse uitbuiting door de regering niet erkent als een vorm van **mensenhandel** in Nederland. Experts erkennen dit wel.

VOORBEELD

5.1.2.e

Dad (25 jaar) was een huwelijksmigrant uit Pakistan die vrijwillig is getrouwd en ook vrijwillig getrouwd wilde blijven. Zij werd in Nederland echter wel mishandeld en gedwongen om alleen taken binnenshuis te verrichtten. Hier is dus geen sprake van huwelijksdwang of huwelijkse gevangenschap, maar wel huwelijkse uitbuiting.

BRONNEN:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/05/de-aanpak-van-schadelijke-praktijken-een-juridisch-perspectief>

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/vermiste-yasmeen-dood-aangetroffen-in-drenthe~BCB93CC>

<https://www.femmesforfreedom.com/verborgen-vrouwen/>

<https://www.femmesforfreedom.com/kindhuwelijken-huwelijksdwang/>

<https://www.femmesforfreedom.com/huwelijksdwang-gevangenschap-uitbuiting/>